

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 7. juli 2011.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 7. jula 2011.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO PEDESET PRVOM I PEDESET DRUGOM ZAHTJEVU
OPTUŽENOG U VEZI S KRŠENJEM OBAVEZE OBJELODANJIVANJA**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po Pedeset prvom zahtjevu da se konstatuje kršenje obaveze objelodanjivanja i odgodi svjedočenje Nebojše Ristića, koji je optuženi 20. juna 2011. godine podnio na povjerljivom osnovu, s povjerljivim dodatkom (dalje u tekstu: Pedeset prvi zahtjev), i po Pedeset drugom zahtjevu da se konstatuje kršenje obaveze objelodanjivanja i da se izreknu sankcije: pravilo 66(A)(ii), koji je optuženi podnio 21. juna 2011. godine (dalje u tekstu: Pedeset drugi zahtjev), i ovim donosi odluku po njima.

I. Argumentacija

A. Pedeset prvi zahtjev

1. Optuženi u Pedeset prvom zahtjevu tvrdi da je tužilaštvo juna 2011. godine kod objelodanjivanja materijala vezanog za očekivanog svjedoka Nebojšu Ristića prekršilo pravilo 68 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik).¹ Optuženi navodi da je "prošle sedmice primio 99 dokumenata objelodanjenih na osnovu pravila 68, uglavnom snimke razgovora" koje je tužilaštvo vodilo, u ukupnom obimu od preko hiljadu stranica transkripata i više desetina netranskribovanih video-snimaka (dalje u tekstu: Objelodanjeni materijal).²

2. Optuženi napominje da je njegov tim samo ovlaš uspio da pregleda Objelodanjeni materijal, ali da je čak i tako otkrio materijal koji ukazuje na to da je u vezi s Ristićem, koji je bio pripadnik obezbjeđenja optuženog, prekršeno pravilo 68.³ Pored toga, optuženi tvrdi da su i razgovori s drugim pripadnicima njegovog obezbjeđenja objelodanjeni nedavno, iako su vođeni februara 2009. godine (dalje u tekstu: Razgovori).⁴ Optuženi pominje primjere iz tih razgovora kojima se, kako on tvrdi, pobijaju navodi da je on "imao efektivnu kontrolu nad vojskom u Srebrenici i nad SDS-om u Prijedoru" i koji su

¹ Pedeset prvi zahtjev, par. 1.

² Pedeset prvi zahtjev, par. 2.

³ Pedeset prvi zahtjev, par. 3.

⁴ Pedeset prvi zahtjev, par. 4.

stoga oslobađajući.⁵ Osim toga, optuženi ukazuje i na to da bi njegova prava bila ugrožena ako bi morao da unakrsno ispituje Ristića, a da prethodno nije imao prilike da pregleda Razgovore i da se na osnovu njih pripremi za unakrsno ispitivanje.⁶

3. Optuženi traži da Vijeće hitno donese zaključak da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika jer razgovore nije objelodanilo čim je to bilo moguće, kao i da se zbog toga Ristićevo svjedočenje odgodi za vrijeme poslije ljetne pauze u radu suda.⁷ Optuženi ponavlja da, s obzirom to da je tužilaštvo nedavno ponovo prekršilo pravilo 68, "nije bezbjedno da se suđenje nastavi u tim uslovima", te da bi stoga postupak trebalo obustaviti i imenovati specijalnog nadzornika, kako je to predloženo u Pedesetom zahtjevu da se konstatuje kršenje obaveze objelodanjivanja i Zahtjevu za sedmo obustavljanje postupka, podnijetim 3. juna 2011. godine.⁸

4. Dana 21. juna 2011. godine tužilaštvo je dostavilo Odgovor tužilaštva na Pedeset prvi zahtjev da se konstatuje kršenje obaveze objelodanjivanja i odgodi svjedočenje Nebojše Ristića (dalje u tekstu: Odgovor na Pedeset prvi zahtjev). Tužilaštvo priznaje da Razgovori sadrže potencijalno oslobađajući materijal i da ih je optuženom trebalo objelodaniti ranije, ali da to nije učinjeno zbog "previda".⁹ Međutim, tužilaštvo tvrdi da je optuženi imao dovoljno vremena da pregleda Razgovore, pa da stoga ne treba odobriti zahtjev da se Ristićevo svjedočenje odgodi.¹⁰ U prilog tvrdnji da mogućnost optuženog da unakrsno ispita Ristića nije ugrožena tužilaštvo napominje da je optuženi, od trenutka kad je tužilaštvo odgovorilo, već deset dana imao Razgovore na raspolaganju, a da iz Pedeset prvog zahtjeva jasno proizlazi da ih je već pregledao.¹¹ U svakom slučaju, tužilaštvo smatra da je, s obzirom na dužinu Razgovora, i čak i u slučaju da optuženi zatraži da ponovo pregleda taj materijal, jednom čovjeku za to dovoljno manje od jednog dana, te da je stoga "rok na koji je odgađanje zatraženo neprimjereno dug".¹²

⁵ Pedeset prvi zahtjev, par. 8.

⁶ Pedeset prvi zahtjev, par. 9.

⁷ Pedeset prvi zahtjev, par. 10–11.

⁸ Pedeset prvi zahtjev, par. 12–15.

⁹ Odgovor na Pedeset prvi zahtjev, par. 1, 3.

¹⁰ Odgovor na Pedeset prvi zahtjev, par. 1.

¹¹ Odgovor na Pedeset prvi zahtjev, par. 4.

¹² Odgovor na Pedeset prvi zahtjev, par. 5.

5. Pošto nije pokazano da je optuženom nanijeta šteta, tužilaštvo zaključuje da su zatražene vanredne mjere, kakvo je imenovanje specijalnog nadzornika i nalog za odgađanje postupka, neprimjerene i da Pedeset prvi zahtjev treba odbiti.¹³ Tužilaštvo napominje i da se po objelodanjivanju Razgovora vidi "da je tužilaštvo veoma ažurno ispravilo sitnu grešku u rutinskom postupku pregledanja dokumenata".¹⁴

6. Dana 21. juna 2011. godine Vijeće je pravnog savjetnika optuženog, Petera Robinsona, upitalo da li bi "konkretnije mogao da utvrdi obim materijala koji optuženi treba da pregleda a koji je, kako on tvrdi, povezan sa svjedočenjem Nebojše Ristića, i koliko mu vremena zapravo treba da pregleda taj materijal".¹⁵ Gospodin Robinson odgovorio je da se taj materijal može pregledati u roku od dva ili tri sata.¹⁶

B. Pedeset drugi zahtjev

7. Optuženi traži da se konstatuje da je tužilaštvo prekršilo pravilo 66(A)(ii) Pravilnika jer do 21. juna 2011. godine nije objelodanilo dvije izjave svjedoka Ristića (dalje u tekstu: Svjedokove izjave), čime je prekoračilo rok koji je odredio pretpretresni sudija, naime 7. maj 2009. godine, i 1. oktobar 2010. konačni rok koji je odredilo Vijeće, godine.¹⁷ Optuženi zahtjeva da se Ristićevo svjedočenje izuzme, što bi bila sankcija za nepoštovanje rokova i "da se isprave ranija kršenja obaveze objelodanjivanja".¹⁸ Optuženi tvrdi da bi izuzimanje svjedočenja bilo opravdana sankcija, s obzirom na to da tužilaštvo u više navrata nije objelodanilo izjave na osnovu pravila 66(A)(ii) koje je imalo na raspolaganju, i to uprkos tome što ga je Vijeće više puta upozorilo da ažurnije ispunjava obaveze objelodanjivanja.¹⁹ Gospodin Robinson ustvrdio je da je "krajnje nepravično da se postupak vodi na taj način", jer optuženi i njegov tim moraju da prekidaju pripreme

¹³ Odgovor na Pedeset prvi zahtjev, par. 8–9.

¹⁴ Odgovor na Pedeset prvi zahtjev, par. 8.

¹⁵ Pretres, T. 15033 (21. jun 2011. godine).

¹⁶ Pretres, T. 15033–15034 (21. jun 2011. godine).

¹⁷ Pedeset drugi zahtjev, par. 1–3, 7.

¹⁸ Pedeset drugi zahtjev, par. 4.

¹⁹ Pedeset drugi zahtjev, par. 5–6.

uprkos tome što je "tužilaštvo u potpunosti odgovorno za neopravdano i nedopustivo kršenje pravila o objelodanjivanju".²⁰

8. Dana 21. juna 2011. godine tužilaštvo je dostavilo Odgovor na Zahtjev da se konstatuje kršenje obaveze objelodanjivanja i da se izreknu sankcije: pravilo 66(A)(ii) (dalje u tekstu: Odgovor na Pedeset drugi zahtjev). Tužilaštvo priznaje da je Svjedokove izjave, koje je dobilo 2006. i 2007. godine, trebalo da objelodani ranije na osnovu pravila 66(A)(ii), ali tvrdi da ne treba odobriti pravno sredstvo koje je optuženi zatražio, pošto on nije pokazao da mu je nanijeta šteta.²¹ Osim toga, tužilaštvo tvrdi da je, "s obzirom na neznatan obim i prirodu [Svjedokovih izjava], očigledno da optuženom nije nanijeta nikakva šteta zbog trenutka u kom su mu one objelodanjene, a optuženi to, uostalom, i ne tvrdi".²²

9. Tužilaštvo napominje da je Vijeće već zaključilo da je, ukoliko se ne pokaže da je nanijeta šteta, "neopravdano izricati vanrednu mjeru izuzimanja izjave nekog svjedoka".²³ Tužilaštvo naglašava i da Svjedokove izjave imaju svega 19 stranica i da se mogu pregledati za manje od jednog sata, kao i da "nisu relevantne za događaje u periodu na koji se odnosi Optužnica", te da bi bilo "sasvim nesrazmjerno i nepotrebno" da se Ristićevo svjedočenje odgodi za dva mjeseca.²⁴

II. Mjerodavno pravo

10. Prema pravilu 66(A)(ii) Pravilnika, tužilaštvo ima obavezu da, u roku koji je odredilo pretresno vijeće ili pretpretresni sudija, odbrani stavi na raspolaganje "kopije izjava svih svjedoka koje tužilac namjerava da pozove da svjedoče na suđenju i kopije svih transkripata i pismenih izjava uzetih u skladu s pravilom 92*bis*, 92*ter* i 92*quater*". U ovom predmetu taj rok je bio 7. maj 2009. godine.²⁵

²⁰ Pretres, T. 15073–15074 (21. jun 2011. godine).

²¹ Odgovor na Pedeset drugi zahtjev, par. 1–2; Odgovor na Pedeset prvi zahtjev, par. 2.

²² Odgovor na Pedeset drugi zahtjev, par. 2.

²³ Odgovor na Pedeset drugi zahtjev, par. 3–4.

²⁴ Odgovor na Pedeset drugi zahtjev, par. 4; Odgovor na Pedeset prvi zahtjev, par. 2, 7.

²⁵ Nalog poslije statusne konferencije sa priloženim planom rada, 6. april 2009. godine, par. 7.

11. Pravilo 68 Pravilnika tužilaštvu nameće trajnu obavezu da "odbrani objelodan[i] sve materijale koji po njegovim stvarnim saznanjima mogu upućivati na nevinost, odnosno ublažiti krivicu optuženog ili uticati na vjerodostojnost dokaza optužbe".²⁶ Kako bi se ustanovilo da je tužilaštvo prekršilo tu obavezu, optuženi mora "iznijeti *prima facie* dokaz[e] o mogućem ekskulpatornom ili ublažujućem karakteru traženog materijala".²⁷

12. Vijeće ponavlja da tužilaštvo, bez obzira na svoju internu praksu, ima jasnu obavezu da potencijalno oslobađajući materijali objelodani "što je prije moguće", kao i da se "[t]rajnost [te] obaveze odnosi [...] samo na činjenicu da, nakon dostave novog materijala tužilaštvu, ono mora ocijeniti da li je materijal potencijalno oslobađajući i shodno tome ga objelodaniti".²⁸

13. Pravilo 68bis predviđa da pretresno vijeće može odlučiti, *proprio motu* ili na zahtjev jedne od strana, koje će sankcije izreći strani koja nije ispunila svoje obaveze objelodanjivanja po Pravilniku. Prilikom razmatranja (eventualnog) primjerenog pravnog sredstva, Vijeće mora ispitati da li je optuženom relevantnim kršenjem nanijeta ikakva šteta.²⁹

III. Diskusija

14. S obzirom na to da se pitanja pokrenuta u Pedeset prvom zahtjevu i u Pedeset drugom zahtjevu podudaraju, po njima će se rješavati zajedno.

15. Dana 22. juna 2011. godine, pošto je saslušalo argumente strana i razmotrilo pismene podneske vezane za Pedeset prvi zahtjev i Pedeset drugi zahtjev, Vijeće je zaključilo da će optuženi, s obzirom na ograničenu dužinu i obim Objelodanjenog materijala i Svjedokovih izjava, kao i s obzirom na procjenu g. Robinsona o vremenu potrebnom da se pregleda Objelodanjeni materijal vezan za Ristićevo svjedočenje, imati

²⁶ Odluka po Zahtjevu optuženog da se odrede rokovi za objelodanjivanje, 1. oktobar 2009. godine, par. 19, gdje se poziva na *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Drugostepena presuda, 29. juli 2004. godine (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*), par. 267.

²⁷ *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-A, Presuda, 17. decembar 2004. godine (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*), par. 179.

²⁸ Odluka po Zahtjevu tužilaštva za ponovno razmatranje Odluke Pretresnog vijeća od 11. novembra 2010., 10. decembar 2011. godine, par. 11.

²⁹ Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 179; Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 268.

dovoljno vremena da pregleda nedavno objelodanjeni materijal i da ga, ukoliko to bude potrebno, uvrsti u pripreme za unakrsno ispitivanje dotičnog svjedoka.³⁰ Vijeće je konstatovalo da, s obzirom na obim i sadržaj tog materijala, "nije moglo da se uvjeri da je optuženom nanijeta šteta tako kasnim objelodanjivanjem, iako to ponovo baca veoma loše svjetlo na način na koji tužilaštvo objelodanjuje materijal".³¹ S obzirom na takve okolnosti, Pretresno vijeće zaključilo je da je zahtjev da se Ristićevo svjedočenje odgodi ili izuzme neopravdan.³²

16. Tužilaštvo priznaje da u Razgovorima koji se pominju u Pedeset prvom zahtjevu ima potencijalno oslobađajućeg materijala i da je njega optuženom trebalo ranije objelodaniti. Pošto je i samo pregledalo relevantne dijelove Razgovorā, Vijeće zaključuje da u njima ima potencijalno oslobađajućeg materijala i da je tužilaštvo prekršilo obavezu koju ima na osnovu pravila 68 jer ta dva dokumenta nije objelodanilo čim je to bilo moguće, budući da su oni optuženom objelodanjeni tek juna 2011. godine i zato što nema naznaka za to da je tužilaštvo njih primilo tek neposredno prije toga. Vijeće izražava zabrinutost povodom objašnjenja tužilaštva da Razgovori nisu objelodanjeni zbog "previda". Tužilaštvo je nedavno naloženo da Vijeću podnese izvještaj u kom će konkretno objasniti zašto razgovori, kao kategorija dokumenata, nisu detaljno pregledani.³³

17. Što se tiče Svjedokovih izjava pomenutih u Pedeset drugom zahtjevu, Vijeće konstatuje da je tužilaštvo njihovim kasnim objelodanjivanjem prekršilo pravilo 66(A)(ii) Pravilnika, pošto te dokumente posjeduje od 2006., odnosno od 2007. godine. Vijeće ponavlja konstataciju da, "izuzev novonastalog materijala ili materijala koji je tek nedavno došao u posjed tužioca, ne bi trebalo biti nikakvog daljnjeg objelodanjivanja materijala na osnovu pravila 66(A)(ii)".³⁴ Neprihvatljivo je što tužilaštvo nije ponudilo čak ni objašnjenje za to što Svjedokove izjave nisu ranije identifikovane i objelodanjene.

³⁰ Pretres, T. 15147 (22. jun 2011. godine).

³¹ Pretres, T. 15147 (22. jun 2011. godine).

³² Pretres, T. 15147 (22. jun 2011. godine).

³³ Odluka po Četrdeset devetom i Pedesetom zahtjevu optuženog u vezi s kršenjem obaveze objelodanjivanja, 30. juni 2011. godine, par. 54(v).

³⁴ Odluka po Četrdeset šestom zahtjevu optuženog u vezi s kršenjem obaveze objelodanjivanja, 20. april 2011. godine, par. 8.

18. Iako je tužilaštvo prekršilo obaveze objelodanjivanja koje ima na osnovu pravila 68 i 66(A)(ii), Vijeće je zaključilo da optuženom zbog tako zakašnjelog objelodanjivanja nije nanijeta šteta.³⁵ Prilikom donošenja tog zaključka Vijeće je pregledalo relevantne dijelove tih dokumenata i konstatovalo da njihov sadržaj nije toliko bitan niti je njihov obim tako velik da bi se zakašnjelo objelodanjivanje tih dokumenata nepovoljno odrazilo na opšte pripreme optuženog za suđenje ili na njegov pristup formulisanju teze obrane. Vijeće je imalo na umu i da su Svjedokove izjave ograničenog obima i da nisu relevantne za događaje iznijete u Optužnici. Pošto šteta nije dokazana, nema osnova za to da se odobre ostale mjere koje je optuženi zatražio, naime obustavljanje postupka i imenovanje specijalnog nadzornika. Vijeće je već odbilo zahtjev da se Ristićevo svjedočenje odgodi ili izuzme.³⁶

IV. Dispozitiv

19. Iz navedenih razloga, Pretresno vijeće, na osnovu pravila 54, 66(A)(ii), 68 i 68bis Pravilnika, ovim

- a) većinom glasova, uz suprotno mišljenje sudije Kwona,³⁷ djelimično **ODOBRAVA** Pedeset prvi zahtjev i Pedeset drugi zahtjev i konstatuje da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika, time što je sa zakašnjenjem objelodanilo Razgovore, i da je prekršilo pravilo 66(A)(ii) Pravilnika, time što je sa zakašnjenjem objelodanilo Svjedokove izjave, i
- b) **ODBIJA** Pedeset prvi zahtjev i Pedeset drugi zahtjev u svim drugim aspektima.

³⁵ Pretres, T. 15147 (22. juni 2011. godine).

³⁶ Pretres, T. 15147 (22. juni 2011. godine).

³⁷ Sudija Kwon upućuje na svoje Djelimično suprotno mišljenje, koje je iznio u Odluci po zahtjevima optuženog broj 37–42 u vezi s kršenjem odredbi pravila o objelodanjivanju i djelimično suprotno mišljenje sudije Kwona, 29. mart 2011. godine. Iako se s većinom Vijeća slaže da su prekršena pravila 68 i 66(A)(ii) Pravilnika, sudija Kwon smatra da se, pošto optuženom nije nanijeta šteta, njegovi zahtjevi mogu odbiti u cjelini.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna verzija na engleskom jeziku.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući

Dana 7. jula 2011.
U Haagu
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]